

Checklist Schrijven

Naam :

Groep : .....

Datum : .....

Taal : .....

Met deze checklist kun je antwoorden vinden op twee vragen:

1. Hoe goed kun je schrijven in het Fries?
2. Wat vind je belangrijk om te leren?

1. Zelftest

Neem de lijst door, alleen of samen met iemand anders.

Lees de zinnen in de eerste kolom. Bedenk, of bespreek met de ander of je zou kunnen wat daar staat.

In de tweede kolom staan voorbeelden.

Je kunt zelf meer voorbeelden bedenken van situaties die voor jou belangrijk zijn. Overleg met je juf, meester of docent.

Zet aan de rechterkant op het papier steeds een kruisje bij wat voor jou geldt: kun je dit *'met gemak'*, *'met moeite'* of *'nog niet'*?

2. Hoe verder?

Op welk niveau heb je de meeste kruisjes staan bij: *'dat soort dingen kan ik, maar met moeite'*? Dat niveau geeft het beste aan waar je op dit moment bent in het leren van de taal.

Je zult in de lijst dingen tegenkomen die je nog niet (goed genoeg) kunt, maar die je wel belangrijk vindt. Zet bij die situaties een kruisje in de kolom *'wil ik leren'*.

Niet alle dingen die voor jou belangrijk zijn, staan in de lijst. Schrijf die ook op. Zo krijg je een overzicht van wat je wilt leren voor de komende tijd.

A1 Schrijven

Kan een korte, eenvoudige mededeling doen, bijvoorbeeld voor het zenden van vakantiegroeten.

'Ik kan'-beschrijvingen	Voorbeeld van situaties	Toelichting	Dat soort dingen:			
			kan ik met gemak	kan ik met moeite	kan ik nog niet	wil ik leren
Ik kan een kaartje aan iemand schrijven, ik kan het adres erop schrijven.	Je schrijft een kaartje aan je pake / beppe die jarig is. Je schrijft een felicitatiekaart op de computer.	<i>Het gaat om korte berichten. Je gebruikt veel losse woorden, zoals 'beterschap' en 'gefeliciteerd'. Je schrijft soms woorden over van een voorbeeld</i>				
Ik kan een korte, eenvoudige e-mail schrijven in het Fries.	Je mailt dat je vriendje dit weekend kan komen slapen. Je vraagt je oudere nicht in een e-mail hoe haar vakantiereis naar het buitenland was.	<i>Het gaat om korte berichten. Je schrijft soms over van voorbeelden.</i>				
Ik kan een eenvoudig formulier of een lijst met vragen over mezelf invullen.	Je schrijft je in voor de auditie van een Friese musical. Je vult in je taalportfolio in met wie je Fries spreekt en wanneer. Je vult voor een correspondentieklas een lijstje in met vragen. Het zijn vragen over je familie, hoe je woont en wat je hobby's zijn	<i>Het gaat bijvoorbeeld om je naam, adres, geboortedatum .Je maakt hierin geen spelfouten.</i>				
Ik kan iets opschrijven over mezelf of over andere mensen.	Je schrijft een kort stukje over waar je woont. Je schrijft een paar woorden als onderschrift bij familiefoto's.	<i>Je schrijft een paar, korte zinnen. Soms gebruik je een voorbeeld. je maakt misschien wel spelfouten, maar bekende woorden en namen heb je goed gespeld.</i>				

A2 Schrijven

Kan korte, eenvoudige notities en boodschappen opschrijven. Kan een zeer eenvoudige persoonlijke brief schrijven, bijvoorbeeld om iemand voor iets te bedanken.

'Ik kan'-beschrijvingen	Voorbeeld van situaties	Toelichting	Dat soort dingen:			
			kan ik met gemak	kan ik met moeite	kan ik nog niet	wil ik leren
Ik kan een eenvoudig persoonlijk briefje of e-mail schrijven.	Je bedankt je tante voor het geld dat ze voor je verjaardag opstuurde. Je mailt je vriend dat je niet in het zwembad was omdat je met je moeder nieuwe kleren moest kopen.	<i>Het gaat om korte briefjes waarin je iemand bedankt, waarin je ergens 'sorry' voor zegt. Soms gebruik je voorbeeldzinnen. Er staan misschien wel fouten in je briefje, maar de lezer weet wel wat je bedoelt. Je kunt de geschikte woorden vinden.</i>				
Ik kan aan een eenvoudige chatsessie meedoen.	Je chat met leerlingen van een andere school in het Fries. Je chat met Friese klasgenoten over een quiz op tv.	<i>Het gaat om korte zinnen, waarin je iemand bedankt, iets vraagt of vertelt. Soms gebruik je voorbeeldzinnen. Er staan misschien wel fouten in je zinnen, maar de lezer weet wel wat je bedoelt.</i>				
Ik kan standaardformulieren invullen.	Je vult een aanmeldingsformulier in voor de sportvereniging. Je vult een formulier in voor een abonnement op het Friese blad Switsj!	<i>Je vult losse woorden in of schrijft korte zinnestjes op. Namen en adressen schrijf je zonder fouten. In korte zinnestjes maak je misschien wel taalfouten.</i>				
Ik kan aantekeningen maken voor mezelf.	Je maakt aantekeningen over een verhaal dat de meester vertelde om het te kunnen samenvatten. Je maakt een briefje naar aanleiding van een telefoongesprek over een afspraak.	<i>Je gebruikt vaak losse woorden. Je maakt ook korte zinnestjes. Er kunnen taalfouten in staan, maar je begrijpt later als je het weer leest precies wat je bedoelde.</i>				

'Ik kan'-beschrijvingen	Voorbeeld van situaties	Toelichting	Dat soort dingen:			
			kan ik met gemak	kan ik met moeite	kan ik nog niet	wil ik leren
Ik kan een kort stukje schrijven over bijvoorbeeld mijn huis, buurt, school, hobby, huisdier, over iemand anders of over iets wat er gebeurd is.	<p>Je maakt een kort opstel over je familiedag.</p> <p>Je schrijft een verslag voor je clubblad over een sporttoernooi.</p> <p>Je schrijft een kort verhaaltje ter gelegenheid van het 40-jarig huwelijk van pake en beppe.</p>	<i>Het gaat om dingen die vertrouwd voor je zijn. Je gebruikt korte zinnen. Er kunnen best taalfouten in staan, maar anderen kunnen wel lezen wat je bedoelt.</i>				

B1 Schrijven

Kan eenvoudige, samenhangende tekst schrijven over onderwerpen die vertrouwd of van persoonlijk belang zijn. Kan persoonlijke brieven schrijven waarin ervaringen en indrukken beschreven worden.

'Ik kan'-beschrijvingen	Voorbeeld van situaties	Toelichting	Dat soort dingen:			
			kan ik met gemak	kan ik met moeite	kan ik nog niet	wil ik leren
Ik kan een korte, eenvoudige brief of e-mail schrijven.	<p>Je schrijft / mailt een brief naar een bedrijf voor een vakantiebaantje als reactie op een advertentie.</p> <p>Je schrijft (mailt) een verzoek om informatie aan een mogelijke vervolgopleiding.</p> <p>Je geeft een klacht door van een klant (in je vakantiebaan) voor de bedrijfsleider die net even pauze had.</p>	<p><i>Je schrijft eenvoudig en vaak gebruik je voorbeelden waar je bepaalde zinnen en vaste 'formules' uit overschrijft.</i></p> <p><i>Je maakt af en toe wel spelfouten, maar lezers kunnen je teksten goed begrijpen.</i></p>				
Ik kan brieven of e-mails schrijven over persoonlijke onderwerpen.	<p>Je schrijft een liefdesbriefje naar je vriend(in).</p> <p>Je mailt je neef dat je een herexamen wiskunde hebt.</p> <p>Je schrijft een briefje voor je moeder waarin staat dat ze je tante terug moet bellen over het geplande familie-etentje.</p>	<p><i>Je vertelt over wat je hebt meegemaakt, hoe het met je is, over dingen die gebeurd zijn. Je gebruikt woorden als 'en', 'toen', 'maar', 'omdat', 'doordat' om zinnen aan elkaar te verbinden.</i></p>				

'Ik kan'-beschrijvingen	Voorbeeld van situaties	Toelichting	Dat soort dingen:			
			kan ik met gemak	kan ik met moeite	kan ik nog niet	wil ik leren
Ik kan meedoen aan discussies op internet.	<p>Je discussieert op de schoolsite over de veiligheid op school.</p> <p>Je wisselt korte verhalen uit op bijv. www.doar.nl en reageert erop.</p>	<p><i>De discussies gaan over onderwerpen die bekend voor je zijn of alledaagse onderwerpen.</i></p> <p><i>Je schrijft korte stukjes. Je zinnen zijn meestal kort en simpel. Je maakt wel eens een taalfout, maar de lezer kan je tekst prima begrijpen.</i></p>				
Ik kan formulieren waarin wat meer informatie gevraagd wordt, gedetailleerd invullen.	<p>Je vult een formulier in voor een medische sportkeuring.</p> <p>Je vult een verzekeringsformulier voor je brommer in.</p>	<p><i>Het gaat om eenvoudige informatie over vertrouwde onderwerpen of alledaagse zaken.</i></p>				
Ik kan een verslag doen van ervaringen of een verhaal schrijven en daarbij meningen, gevoelens en reacties op gebeurtenissen beschrijven en feitelijke informatie met enig zelfvertrouwen samenvatten en becommentariëren.	<p>Je vat interviews samen voor een project op school.</p> <p>Je schrijft een werkstuk over supportersgeweld.</p> <p>Je schrijft een verslag van een spannende (sport)wedstrijd.</p>	<p><i>Je schrijft over gebeurtenissen of activiteiten die je goed kent vanuit je dagelijks leven of door school waarbij je ook over details schrijft. Je gebruikt woorden als 'en', 'toen', 'maar', 'omdat', 'doordat' om zinnen aan elkaar te verbinden. Je maakt wel eens een taalfout, maar de lezer kan je tekst prima begrijpen.</i></p>				
Ik kan een verhaal of gedicht schrijven.	<p>Je schrijft een verhaal voor de schoolkrant.</p> <p>Je schrijft een gedicht voor www.doar.nl.</p> <p>Je schrijft een persoonlijk stukje voor het huwelijksfeest van pake en beppe.</p>	<p><i>Het hoeft niet lang te zijn.</i></p> <p><i>Het gaat over een onderwerp dat je leuk vindt om over te schrijven.</i></p> <p><i>Je gebruikt woorden als 'en', 'toen', 'maar', 'omdat', 'doordat' om zinnen aan elkaar te verbinden. Als je een woord niet weet, gebruik je een ander woord dat ook in de tekst past. Je probeert ook wel eens nieuwe woorden of combinaties van woorden te gebruiken.</i></p>				

B2 Schrijven

Kan een duidelijke, gedetailleerde tekst schrijven over een breed scala van onderwerpen die de persoonlijke interesse van de schrijver hebben. Kan een opstel of verslag schrijven, informatie doorgeven of redenen aanvoeren ter ondersteuning vóór of tégen een specifiek standpunt. Kan brieven schrijven waarin het persoonlijk belang van ervaringen en indrukken aangegeven wordt.

'Ik kan'-beschrijvingen	Voorbeeld van situaties	Toelichting	Dat soort dingen:			
			kan ik met gemak	kan ik met moeite	kan ik nog niet	wil ik leren
Ik kan brieven en e-mails schrijven waarin ik schrijf over dingen die ik heb meegemaakt en hoe ik me daarbij voel, mijn standpunt weergeven en dat van anderen becommentariëren .	<p>Je schrijft tijdens je vakantie mails aan vrienden en kennissen over je vakantiereis.</p> <p>Je schrijft een ingezonden brief over de sluitingstijden van de jeugdsoos in je dorp.</p>	<p><i>Het gaat over dingen die belangrijk zijn voor jou, in je dagelijks leven of op school.</i></p> <p><i>Je kunt een duidelijke, goed samenhangende tekst schrijven. Je maakt bijna geen taalfouten.</i></p>				
Ik kan duidelijke zakelijke brieven schrijven.	<p>Je schrijft een sollicitatiebrief met c.v.</p> <p>Je schrijft sponsors aan om een feest op de sportclub te ondersteunen.</p>	<p><i>Het gaat om brieven over onderwerpen die belangrijk voor je zijn in je dagelijks leven of op school.</i></p> <p><i>Je brieven zijn goed opgebouwd en er staan bijna geen taalfouten in.</i></p>				

'Ik kan'-beschrijvingen	Voorbeeld van situaties	Toelichting	Dat soort dingen:			
			kan ik met gemak	kan ik met moeite	kan ik nog niet	wil ik leren
Ik kan in teksten op een heldere manier mijn mening geven en de argumenten daarbij uitwerken.	<p>Je schrijft een recensie van een film of een voorstelling.</p> <p>Je legt een verzekeringsmaatschappij uit waarom ze de schade aan je brommer <u>wel</u> moeten vergoeden.</p> <p>Je schrijft op basis van documentatie een betoog over het zoeken van kievitseieren.</p>	<p><i>Je tekst is goed opgebouwd. Alleen als het vrij lange teksten zijn, zijn de verbanden tussen stukken tekst niet altijd helemaal duidelijk.</i></p> <p><i>Vooraf heb je ook goed nagedacht over wat je in de tekst wilde schrijven en in welke volgorde. Je hebt ook bedacht wat wel of niet goed zou zijn om op te schrijven in verband met degene die je tekst gaat lezen; je weet wat bij hem/haar past.</i></p>				
Ik kan een begrijpelijke samenvatting maken.	<p>Je maakt een samenvatting van verzamelde info voor je werkstuk.</p> <p>Je maakt notulen voor de leerlingenraad.</p> <p>Je maakt een jaarverslag voor je Friese damclub.</p>	<p><i>Je samenvatting is goed opgebouwd.</i></p> <p><i>Je hebt informatie uit verschillende teksten verwerkt in je samenvatting.</i></p> <p><i>Je maakt bijna geen taalfouten.</i></p> <p><i>Als je een bepaald woord niet weet, schrijf je het op een andere manier op die ook past.</i></p>				
Ik kan verslagen maken.	<p>Je schrijft een artikel voor de plaatselijke krant over een recente gebeurtenis.</p> <p>Je maakt een stageverslag.</p> <p>Je maakt een werkstuk over de positie van het Fries in Friesland</p>	<p><i>Het gaat om verslagen waarin je vrij precies ook details uitwerkt. Vooraf heb je goed nagedacht over wat je in de tekst wilde schrijven en in welke volgorde.</i></p> <p><i>Als je een bepaald woord niet weet, schrijf je het op een andere manier op die ook past.</i></p>				

'Ik kan'-beschrijvingen	Voorbeeld van situaties	Toelichting	Dat soort dingen:			
			kan ik met gemak	kan ik met moeite	kan ik nog niet	wil ik leren
Ik kan een samenhangend verhaal schrijven.	<p>Je schrijft een horrorverhaal voor www.doar.nl.</p> <p>Je schrijft een detectiveverhaal voor Hjer.</p>	<p><i>Je verhaal is goed te volgen, doordat je het goed hebt opgebouwd. Alleen bij lange verhalen zijn de verbanden tussen stukken tekst niet altijd helemaal duidelijk.</i></p> <p><i>Als je een bepaald woord niet weet, schrijf je het op een andere manier op die ook past.</i></p>				

C1 Schrijven

Kan zich in duidelijke, goed gestructureerde tekst uitdrukken en uitgebreid standpunten uiteenzetten. Kan in een brief, een opstel of een verslag gedetailleerde uiteenzettingen schrijven over complexe onderwerpen en belangrijke punten benadrukken. Kan verschillende soorten teksten schrijven in een zelfverzekerde, persoonlijke stijl die aangepast is aan de lezer die hij/zij in gedachten heeft.

'Ik kan'-beschrijvingen	Voorbeeld van situaties	Toelichting	Dat soort dingen:			
			kan ik met gemak	kan ik met moeite	kan ik nog niet	wil ik leren
Ik kan in persoonlijke brieven duidelijk en precies opschrijven wat ik wil zeggen.	Je schrijft vanuit een buitenlandse stageplek een brief aan je Friese medestudent. Je schrijft een vriend over wat je getroffen heeft in een boek of film.	<i>Je kunt ook grappen en taalgrapjes goed gebruiken.</i>				
Ik kan ingewikkelde zakelijke brieven schrijven.	Je schrijft een klachtenbrief over een aankoop en dreigt met een arbitragecommissie of de consumentenbond. Je schrijft een tactvol antwoord op een klachtenbrief.	<i>Er staan geen taalfouten in. De brieven kunnen over allerlei onderwerpen gaan, ook over onderwerpen waar je weinig van af weet.</i>				
Kan corresponderen met medeleerlingen, vak- of studiegenoten over inhoudelijke onderwerpen	Je correspondeert met vakgenoten over onderwijszaken. Je vraagt je medestudent feedback op je powerpointpresentatie.	<i>Er staan geen taalfouten in.</i>				

'Ik kan'-beschrijvingen	Voorbeeld van situaties	Toelichting	Dat soort dingen:			
			kan ik met gemak	kan ik met moeite	kan ik nog niet	wil ik leren
Ik kan heldere rapporten over ingewikkelde onderwerpen schrijven en uitvoerige verslagen.	Je schrijft een rapport over het taalgebruik van ambtenaren in het Provinciehuis. Je schrijft een projectvoorstel voor een subsidie van de gemeente.	<i>Je teksten zijn goed opgebouwd, ook als het lange teksten zijn. Je maakt de structuur in je tekst duidelijk door de lay-out en kopjes op een goede manier te gebruiken en te formuleren. Er staan nauwelijks taalfouten in je tekst.</i>				
Ik kan samenvattingen maken van ingewikkelde teksten.	Je maakt een samenvatting van een aantal lezingen op een congres. Je maakt een samenvatting van een onderzoeksverslag	<i>Je samenvattingen zijn goed en helder opgebouwd. Je hebt informatie uit verschillende teksten of hoofdstukken verwerkt in één tekst.</i>				
Ik kan een uitgebreid betoog tegen of vóór iets schrijven.	Je schrijft een ingezonden brief aan de Leeuwarder Courant of het Friesch Dagblad over een infrastructurele kwestie. Je beargumenteert in een brief waarom een (afgewezen) subsidie wel toegekend moet worden.	<i>Je betoog zit goed in elkaar. Je hebt je eigen argumenten goed en duidelijk opgeschreven en je hebt de argumenten van mogelijke tegenstanders ook behandeld. Je hebt duidelijk gemaakt waarom jouw argumenten sterker zijn.</i>				
Ik kan een goed lopende, beeldende tekst schrijven.	Je schrijft een column in een studentenblad. Je schrijft een verhaal voor een verhalenwedstrijd.	<i>Je hebt nagedacht over de stijl waarin je schrijft; past die bij de lezer(s)? Je kunt aan de tekst zien dat hij door jou geschreven is; je hebt je eigen manier, stijl van schrijven ontwikkeld</i> .				

C2 Schrijven

Kan een duidelijke en vloeiend lopende tekst schrijven in een gepaste stijl. Kan complexe brieven, verslagen of artikelen schrijven waarin een zaak weergegeven wordt in een doeltreffende, logische structuur, zodat de lezer de belangrijke punten kan opmerken en onthouden. Kan samenvattingen van en kritieken op professionele of literaire werken schrijven.